

Sygn. akt IV CNP 77/12

POSTANOWIENIE

Dnia 12 marca 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Anna Owczarek

w sprawie ze skargi powódki
o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku
Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 17 listopada 2010 r., w sprawie z powództwa B. S.
przeciwko Agencji Nieruchomości Rolnych w W.
o nakazanie złożenia oświadczenia woli,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 12 marca 2013 r.,

- 1) odrzuca skargę**
- 2) odstępuje od obciążenia B. S. kosztami zastępstwa
prawnego Agencji Nieruchomości Rolnych
w W.**

Uzasadnienie

Powódka B. S. wniosła skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 17 listopada 2010 r., oddalającego apelację od wyroku Sądu Okręgowego w G., którym oddalono jej powództwo skierowane przeciwko Agencji Nieruchomości Rolnych o nakazanie złożenia oświadczenia woli (1) potwierdzającego prawo pierwokupu powódki w zakresie bezprzetargowego nabycia nieruchomości rolnej stanowiącej działkę ew. nr 73/3 i (2) o sprzedaży nieruchomości rolnej stanowiącej część działki ew. nr 73/3 (obecny nr ew. 73/4) oraz części działki nr ew. 74/3 (obecny nr ew. 74/5) za łączną cenę 25.707,45 zł. w związku ze złożonym przez nią w dniu 5 czerwca 1996 r. oświadczeniem o skorzystaniu z prawa pierwokupu.

Skarżąca zrzuciła, wyrok został wydany z naruszeniem art. 29 ust. 1 pkt 3, art. 29 ust. 1 b, 1c i 1d ustawy z dnia 19 października 1991r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (t. jedn. Dz. U. z 2007 r., Nr 231, poz. 1700 z późn. zm.). W skardze oznaczono jako wartość przedmiotu zaskarżenia kwotę 25.708 zł, jednocześnie wskazano, że stanowi ona szkodę jako równowartość ceny sprzedaży nieruchomości i wynika z pozbawienia powódki "prawa nabycia przedmiotowych działek i powiększenia areалу, prowadzonego własnego gospodarstwa rolnego".

W odpowiedzi na skargę pozwana wniosła o jej oddalenie i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył:

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, którego celem jest uzyskanie prejudykatu umożliwiającego dochodzenie roszczeń odszkodowawczych za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem wykonywanie władzy publicznej (art. 424¹ § 1 k.c.).

Zgodnie z art. 424⁵ § 1 k.p.c., do elementów konstrukcyjnych skargi należą: oznaczenie zaskarżonego orzeczenia, przytoczenie i uzasadnienie podstaw skargi, wskazanie przepisu prawa z którym zaskarżone orzeczenie jest niezgodne, uprawdopodobnienie powstania szkody w wyniku wydania zaskarżonego

orzeczenia oraz wykazanie, że wzruszenie zaskarżonego orzeczenia w innym trybie nie było i nie jest możliwe.

Judykatura jednolicie przyjmuje, że wymóg uprawdopodobnienia szkody spowodowanej przez wydanie zaskarżonego orzeczenia obejmuje nie tylko wystąpienie szkody, ale również istnienie związku między szkodą a wydaniem orzeczenia niezgodnego z prawem. W szczególności wskazuje się, że uprawdopodobnienie szkody polega na przedstawieniu wyodrębnionego wyводу wskazującego, że szkoda została wyrządzona, jej rozmiar i rodzaj, czas powstania, postać i związek przyczynowy z wydaniem orzeczenia niezgodnego z prawem oraz uwiarygodnienie tego oświadczenia przez powołanie i przedstawienie dowodów (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2006 r., IV CNP 38/05, OSNC 2006, Nr 7-8, poz. 141, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 sierpnia 2005 r., III CNP 4/05, OSNC 2006, Nr 1, poz. 16, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 września 2012 r., III CNP 19/123, niepubl.). Przyznając, że postępowanie ze skargi o stwierdzenie nieważności z prawem prawomocnego orzeczenia nie jest postępowaniem ściśle odszkodowawczym, gdyż jego celem jest uzyskanie przez stronę prejudykatu, pozwalającego stronie dochodzić odszkodowania od Skarbu Państwa (art. 417¹ § 2 k.c.), podkreśla się, że istnienie szkody musi być należycie uprawdopodobnione już w tym postępowaniu. Szkoda musi pozostawać w normalnym związku przyczynowo-skutkowym z wydaniem kwestionowanego orzeczenia, a wymóg uprawdopodobnienia oznacza jedynie zwolnienie z obowiązku przeprowadzenia dowodu. Źródłem szkody - podlegającej naprawieniu w oparciu o art. 77 ust. 1 Konstytucji, art. 417 § 1 k.c., art. 417¹ § 2 k.c. powinno być wydanie orzeczenia. Niezbędne jest zatem wykazanie w postaci samodzielnego wyводу prawdopodobieństwa, że szkoda nastąpiła, w tym powołanie lub przedstawienie dowodów, a co najmniej ich surogatów (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 października 2012r., IV CNP 41/12, niepubl.). Za niewystarczające uznaje się odwołanie do wartości przedmiotu zaskarżenia w sprawie, której skarga dotyczy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 sierpnia 2012 r., II CNP 32/12, niepubl.). Jak podkreśla Trybunał Konstytucyjny warunek, by wydanie orzeczenia było przyczynowe dla powstania szkody, narzuca określone rozumienie przesłanki

niezgodności z prawem. Skoro szkoda, której wyrównania skarżący chce dochodzić od Państwa, powinna być "wyrządzona przez wydanie orzeczenia", między orzeczeniem a szkodą musi wystąpić relacja *conditio sine qua non*, czyli bez orzeczenia uszczerbek by nie powstał a Skarb Państwa jako zobowiązany do odszkodowania ponosi odpowiedzialność tylko za normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego szkoda wynikła (art. 361 § 1 k.c.).

Złożona w sprawie skarga nie zawiera żadnych wywodów dotyczących uprawdopodobnienia wyrządzenia szkody. Skarżąca poprzestała jedynie na podaniu kwoty odpowiadającej cenie sprzedaży działek gruntu którą, w wypadku uwzględnienia powództwa, powinna uiścić na rzecz pozwanego. Uiszczenie ceny oznaczałoby zmniejszenie aktywów majątku powódki zatem, na skutek wyrównania korzyści z uszczerbkiem, jego uniknięcie nie może być uznane za stratę jako postać szkody majątkowej w rozumieniu art. 361 § 2 k.c. Fakt, że ekwiwalentem ceny byłyby nabyte prawa rzeczowe sam w sobie nie wystarcza dla przyjęcia, że szkoda wystąpiła. Powódka nie powoływała bowiem, że rzeczywista wartość tych praw byłaby wyższa zatem, że jej szkoda polega na niezyskaniu przysporzenia (utrata korzyści) oraz jaką kwotą wyrażać się miałyby różnica. Konkludując twierdzenie skargi, że szkoda wynika z pozbawienia powódki "prawa nabycia przedmiotowych działek i powiększenia areалу, prowadzonego własnego gospodarstwa rolnego" i oznaczenie jej potencjalną nieuiszczoną ceną nie spełnia wymogu określonego w art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c. Samo wydanie wyroku oddalającego powództwo, nawet gdyby był wadliwy, nie oznacza wyrządzenia szkody.

Wadliwości tej nie sanuje zawarty w skardze wniosek o „dopuszczenie dowodu z całych akt sprawy Sądu Okręgowego w G. sygn. I C .../08, a w szczególności wyroku Sądu Okręgowego w G. z dnia 4 lutego 2010 r. oraz wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 17 listopada 2010 r., na okoliczność uprawdopodobnienia przyczyn powstania szkody i jej wartości”. Nie jest rzeczą Sądu Najwyższego samodzielne poszukiwanie dowodów i wyręczenie skarżącej w jej czynnościach, niezależnie od tego, że dowód w sprawie mogą stanowić pojedyncze dokumenty znajdujące się w aktach sądowych, a nie ich całość.

Niespełnienie wymagania uprawdopodobnienia wyrządzenia szkody wywołanej kwestionowanym orzeczeniem powoduje odrzucenie skargi na podstawie art. 424⁸ § 1 k.p.c. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 października 2012 r., V CNP 100/11, niepubl., postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 października 2012 r., IV CNP 41/12, niepubl., postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 sierpnia 2012 r., II CNP 32/12, niepubl.).

Z tych przyczyn w oparciu o art. 424⁸ § 1 k.p.c. orzeczono jak w postanowieniu.

Sąd Najwyższy odstąpił od obciążenia powódki kosztami zastępstwa procesowego strony pozwanej w postępowaniu skargowym uwzględniając charakter dochodzonego roszczenia, stan zdrowia i sytuację majątkową skarżącej (art. 102 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. oraz art. 424¹² k.p.c.).